

KUTSESTANDARD

Valgustaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Valgustaja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Valgustaja töö eesmärgiks on toetada sündmuse nähtavaks tegemist valgustite tehnilise paigalduse, fookuseerimise ja käitamise kaudu, sh jälgimiskahuritega töötades. Valgustaja töötab etteantud valgusrežiide alusel. Ta vastutab siseinterjööri ja välivõtete valgusefektide saavutamise eest läbi valguse paigutuse, tugevuse ning värvilahenduste. Ta teeb koostööd lavastaja/režissööri, valguskujundaja, operaatori ja kunstnikuga. Valgustaja orienteerub valgustuse iseärasustes ja väljendusvahendites. Ta leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ning arvestades looduslikke ja tehnilisi tingimusi. Valgustaja on võimeline lahendama mittestandardseid olukordi ja looma positiivse suhtluskeskkonna. Ta võib töötada kollektiivi liikmena ja/või vabakutselise loovisikuna. Vajalik on pidev enesetäiendamine.

Tööaeg sõltub proovide ja etenduste/sündmuste ajast, töötatakse ka õhtuti/öösi ja nädalavahetustel. Töö võib toimuda nii siseruumis kui vabas õhus ja on vahelduva iseloomuga. Töö on kõrgendatud ohuga (nt töötamine kõrgustes, raskuste tõstmine), võib esineda kokkupuudet tervistkahjustavate faktoritega (nt tolm, müra, alavalgustatud keskkond). Vastavalt tööülesandele võib esineda sundasendis töötamist. Takistuseks valgustajana töötamisel võivad olla nägemis- ja/või kuulmisvaegused, piiranguid tööülesannete täitmiseks võib seada epilepsia põdemine. Töövahendid on valgusaparatuur, valguspult ja arvuti.

Kutsealal tegutseb ka valgusmeister, tase 6, kes teeb lisaks valgustaja tööle tootja ettenähtud perioodilist valgustehnika hooldust ja juhendab selle tegemist, tunneb sündmuse stsenaariumit ning valgustehnilisi vajadusi, juhendab sündmuse valgustehnilist montaaži ja suunamist ning töötab valguspuldiga, mängib maha sündmuse eelprogrammeeritud valguspartituuri. Valgusmeister saab spetsialiseeruda valguskujundajaks, kes töötab välja sündmuse valguskujundamise kontseptsiooni ja loob valgusrežiid.

A.2 Tööosad

- A.2.1. Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine
- A.2.2. Sündmuse teenindamine

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Valgustajaks saab õppeasutuses õppides või kutsealal töötades ja end täiendades.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Valgustaja

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.
Säilenõtkus, sotsiaalsed oskused.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Valgustaja, tase 4 kutse moodustub üldoskustest ning kohustuslikest ja kutset läbivatest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutud kõikide kompetentside tõendamine.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

Töömaailma taotlejale

1. Soovitavalt keskharidus
2. Läbitud erialane täienduskoolitus
3. Kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus (soovitavalt vähemalt 3 aastat)

Kutseõppe lõpetajale

Läbitud täies mahus vastava eriala tasemeõppe õppekava ja omandatud õppekavas kirjeldatud kvalifikatsioonile vastavad õpiväljundid

Kutse andmise korraldus, sealhulgas kutset taotleva isiku esitatavad dokumendid ning kutse taotleja kutsealase kompetentsuse hindamise viis ja vormid, on reguleeritud etenduskunstide tugiteenuste kutseala kutsete kutse andmise korras.

B.2 Valgustaja, tase 4 üldoskused

Enesejuhtimisoskused

1. Arendab oma tööalaseid teadmisi ja oskusi. Kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused.
2. Töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes. Läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatselt ja loovalt. Talub ebamääraseid olukordi ja situatsioone ning oskab ära kasutada neist tulenevaid positiivseid võimalusi.
3. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Reageerib muutustele ja kohaneb nendega hästi.
4. Analüüsib ebaõnnestumisi ja oskab eksimustest õppida. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.
5. Arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt.
6. On täpne ja kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt ning peab kinni kellaegadest ja tähtaegadest.
7. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, nt organisatsiooni töökorralduse reegleid, ametijuhendit, organisatsiooni head tava.
8. Järgib oma töös tuleohutuse ja elektriohutuse eeskirju ning ohutus- ja turvanõudeid, kasutab isiku- ja töökaitsevahendeid. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt välistingimustes, valgustamisel libedal pinnasel, kõrguses). Järgib valgustehnika eripäraseid ohutuse nõudeid (nt valgustustehnika kinnitamine, valgustustehnika kaal ja konstruktsioon ning aluste stabiilsus). Probleemide ilmnemisel teavitab koheselt vahetut juhti.

Lävimisoskused

9. Kasutab eesti keelt keeleseaduses nõutud tasemel.
10. Kasutab oma valdkonnas vajalikke kokkulepitud oskuskeele mõisteid ja termineid.
11. Kasutab inglise keelt tasemel B1 (vt lisa 1 – keelte oskustasemete kirjeldused), sh ingliskeelset valdkonna terminoloogiat.
12. Kasutab arvutit infotöötuse, kommunikatsiooni, ohutuse ja probleemilahenduse jaoks iseseisva kasutaja tasemel ning sisuloome jaoks algtasemel (vt lisa 2 – digipädevuste enesehindamisskaala).
13. Teeb eesmärgi saavutamiseks või ülesande lahendamiseks tõhusat koostööd, täites oma rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt.
14. Küsib abi kolleegilt, kui tunneb, et oma teadmistest, oskustest või võimalustest ei piisa.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Paigaldab seadmed vastavalt joonistele (paigutusplaan, signaali jaotusplaan ja energia jaotusplaan) ja arvestades ohutusnõudeid (nt ettenähtud turvatrossid, riputuskonksud). 2. Suunab seadmed vastavalt suunanimekirjale/-plaanile ja valguskujundaja juhendamisele. 3. Säilitab seadmed selleks ettenähtud kohas ja viisil (nt transportkastid, ladu), arvestades ohutusnõudeid ja tootja nõudeid. 4. Hooldab seadmeid, lähtudes seadme tootja nõuetest ja asutuses kehtestatud hooldusjuhendist. 5. Tagab seadmete turvalise pakendamise seadmete transportimiseks, lähtudes juhenditest, ohutus- ja tootja nõuetest.	
B.3.2 Sündmuse teenindamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kõrvaldab sündmuse ajal tekkinud pisirikked vastavalt oma pädevusele. 2. Kasutab sündmuse jooksul jälgimisprojektorit, lähtudes sündmuse kontseptsioonist. 3. Paigutab seadmed sündmuse ajal ümber, lähtudes kontseptsioonist ja paigutusplaanist. 4. Vajadusel kasutab sündmuse ajal eriefektide seadmeid (nt tossumasin, mullimasin, vahumasin), lähtudes kasutusjuhenditest.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.3 Valgustaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad 1. Kasutab üldist paigaldustehnikat, elektriala tarvikuid, materjale ja tööriistu paigaldustöödel.	
Teadmised Elektrotehnika ja füüsika keskkariduse tasemel	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-07112025-4.1/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Kalle Karindi, Focus Point Systems OÜ Olev Luhaäär, E&T OÜ Andres Sarv, SA Teater Vanemuine Margus Vaigur, SA Endla Teater
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	36
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.11.2025
6. Kutsestandard kehtib kuni	06.11.2030
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3435 Muud kunsti- ja kultuurivaldkonna keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Gaffer
Inglise keeles	Lighting technician, EstQF Level 4

C.3 LisadLisa 1 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)Lisa 2 [Digipädevuste enesehindamise skaala](#)